

BULLETIN
DE
LA CLASSE HISTORICO - PHILOLOGIQUE

DE
L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES

DE
St.-Petersbourg.

RÉDIGÉ

PAR SON SECRÉTAIRE PERPÉTUEL.

TOME QUATRIÈME.

(Avec quatre planches et trois suppléments).

St.-Petersbourg
chez Eggers et Comp.

Leipzig
chez Leopold Voss.

(Prix du volume 2 roubles d'arg. pour la Russie, 2 écus de Pr. pour l'étranger.)

1848.

IMPRIMERIE DE L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES.

TABLE DES MATIÈRES.

(Les chiffres indiquent les numéros du journal.)

I.

MÉMOIRES.

- KOEPPEN.** Finnland in seinem Verhältniss zum Indo-Europäischen Sprachstamm. Gräfe. Extrait. 12. 13.

II.

NOTES.

- KOEPPEN.** Finnland in ethnographischer Beziehung. Mit einer Karte. 1.
- BROSSET.** Quelques remarques sur un livre intitulé: *Reise durch Russland nach dem kaukasischen Isthmus, von K. Koch.* 4. 5.
- SCHIEFNER.** Einige Bemerkungen zum Poley'schen Text des Devtmähätinja, mit besonderer Rücksicht auf zwei Handschriften des Asiatischen Museums. 6. 7. 8.
- SCHMIDT.** Ueber eine mongolische Quadratschrift aus der Regierungszeit der mongolischen Dynastie Juan in China. 9.
- KUNIK.** Vorschlag zu einer Preisaufgabe über eine by-

zantinische Chronographie vom J. 610 bis zum J. 1204. 10.

- BOEHTLINGK.** Kurze Beschreibung einer auf den Besitzungen des Grafen Stroganow ausgegrabenen silbernen Schale mit einer Inschrift in unbekannten Charakteren. Avec un appendice de M. Dorn. 11.

- KUNIK.** Sur l'expédition des Russes-normands en 944 vers les pays situés aux bords de la mer Caspienne d'après Nizâmi, Ibn-al-Athîr et Ainy. 12. 13.

- Sur la première expédition Caspienne des Russes-normands en 914, d'après la chronique inédite de l'Arménien Mosé Caghancatovatsi. 12. 13.

- SAWELJEFF.** Zweiter Bericht zur Topographie der Ausgrabungen von altem arabischen Gelde in Russland. 12. 13.

- SCHIEFNER.** Beiträge zur Kritik des *Bhartrhari* aus *Çārnāgadhara's Paddhati*. 18.

- Ueber die logischen und grammatischen Werke im *Tandjur*. 18. 19.

SCHILLING DE CANSTADT. Bibliothèque bouddhique ou Index du Gandjour de Nartang. Avant-propos. 21. 22.

BROSSET. Réponse à M. de Bartholomaei. 22.

III.

M U S É E S.

FRAEHN. Ueber einige merkwürdige Inedita unter den von Hrn. Obrist-Lieutenant Woskoboïnikow in Persien angesammelten Münzen. 2. 3.

SCHMIDT et BOEHTLINGK. Verzeichniss der Tibetischen Handschriften und Holzdrucke im Asiatischen Museum der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften. 6. 7. 8.

DORN. Ueber eine neue Bereicherung des Asiatischen Museums. 14. 15.

FRAEHN. Die Inedita einer neuen, der numismatischen Abtheilung des Asiatischen Museums aus Persien gewordenen Accession. 16.

IV.

R A P P O R T S.

CASTRÉN. Bericht an die Kaiserl. Akademie der Wissenschaften. 2. 3.

KUNIK. Sur l'édition des matériaux pour servir à la connaissance de l'ancien-bulgare et sa littérature. 9.

SJÖGREN. Rapport sur un ouvrage manuscrit intitulé: Словарь Русско - Черчесскій или Адигскій съ краткою Грамматикою. Составленный Коллежскимъ Ассессоромъ Люлье. 11.

CASTRÉN. Deux rapports. 14. 15.

V.

V O Y A G E S.

CASTRÉN. Deux lettres à M. Sjögren. 1.

— Lettre à M. Sjögren. 14. 15.

— Lettre à M. Sjögren. 16.

— Extraits de quelques lettres et rapports. 17.

— Extrait d'une lettre. 19.

BROSSET. Projet d'un voyage littéraire à exécuter en Géorgie. 20.

CASTRÉN. Extrait de deux lettres. 20.

— Extrait de deux lettres. 22.

BROSSET. Rapport à S. E. M. le Ministre-Président de l'Académie, daté de Tiflis, le 1 octobre 1847. 24.

VI.

BULLETIN DES SÉANCES.

Séance du 7 (19) août 1846. 1.

Séance du 21 août (2 septembre) 1846. 9.

Séances du 4 (16) et 18 (30) septembre 1846. 14. 15.

Séances du 2 (14) octobre, 16 (30) octobre, 30 octobre (11 novembre), 13 (25) novembre et 4 (16) décembre 1846. 22.

Séances du 18 (30) décembre 1846, 15 (27) janvier, 29 janvier (10 février), 12 (24) février, 26 février (10 mars), 12 (24) mars, 9 (21) avril, 23 avril (5 mai), 7 (19) mai, 21 mai (2 juin), 4 (16) juin, 18 (30) juin, 20 août (1 septembre), 3 (15) septembre, 17 (29) septembre et 8 (20) octobre 1847. 23.

Séances du 29 octobre (10 novembre), 12 (24) novembre, 26 novembre (8 décembre) 1847, 7 (19) janvier et 21 janvier (2 février) 1848. 24.

VII.

CHRONIQUE DU PERSONNEL.

No. 23.

VIII.

.ANNONCES BIBLIOGRAPHIQUES.

No. 4. 5. 24.

IX.

R E C T I F I C A T I O N S.

No. 1.

X.

S U P P L É M E N T S.

I. Compte rendu des travaux de l'Académie pour 1846, par M. Fuss.

II. Rapport sur le sixième concours Démidov, par le même.

III. Troisième article de la Classe de la langue et de la littérature russes. (Sur les noms de nombre, les adverbes, les prépositions et les conjonctions.)

DES SCIENCES HISTORIQUES, PHILOLOGIQUES ET POLITIQUES

DE

L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES

DE SAINT-PÉTERSBOURG.

Ce journal paraît irrégulièrement par feuilles détachées dont vingt-quatre forment un volume. Le prix de souscription, par volumes, est de 2 roubles argent tant pour la capitale, que pour les gouvernements, et de 2 écus de Prusse pour l'étranger. On s'abonne à *St.-Petersbourg*, au Comité administratif de l'Académie, place de la Bourse No. 2, et chez EGGERS et Comp., libraires, commissionnaires de l'Académie, Nevsky-Prospect. — L'expédition des gazettes du bureau des postes se charge des commandes pour les provinces, et le libraire LEOPOLD VOSS à Leipzig, pour l'étranger.

Le BULLETIN SCIENTIFIQUE est spécialement destiné à tenir les savants de tous les pays au courant des travaux exécutés par l'Académie, et à leur transmettre, sans délai, les résultats de ces travaux. A cet effet, il contiendra les articles suivants: 1. Bulletins des séances de l'Académie; 2. Mémoires lus dans les séances, ou extraits de ces mémoires, s'ils sont trop volumineux; 3. Notes de moindre étendue *in extenso*; 4. Analyses d'ouvrages manuscrits et imprimés, présentés à l'Académie par divers savants; 5. Rapports; 6. Notices sur des voyages d'exploration; 7. Extraits de la correspondance scientifique; 8. Nouvelles acquisitions marquantes de la bibliothèque et des musées, et aperçus de l'état de ces établissements; 9. Chronique du personnel de l'Académie; 10. Annonces bibliographiques d'ouvrages publiés par l'Académie. Les comptes-rendus annuels sur les travaux de l'Académie entreront régulièrement dans le Bulletin, et les rapports annuels sur la distribution des prix Démidoff seront également offerts aux lecteurs de ce journal, dans des suppléments extraordinaires.

SOMMAIRE. NOTES. 10. *Matériaux pour servir à la critique de Bhartrihari, tirés d'un manuscrit intitulé Çârîgadhara-Paddhati*. SCHIEFNER. — 11. *Les ouvrages de logique et de grammaire, contenus dans la collection nommée Tandjour*. SCHIEFNER.

NOTES.

10. BEITRÄGE ZUR KRITIK DES BHARTRHARI AUS
ÇÂRN'GADHARA'S PADDHATĪ; VON ANTON
SCHIEFNER. (Lu le 4 juin 1847.)

Die beiden im Asiat. Museum befindlichen, im Böhlingkschen Verzeichniss unter No. 78 und 79 aufgeführten Handschriften der *Paddhati* Çârîgadhara's sind an Werth und Umfang bedeutend verschieden. No. 78, die wir mit *L.* bezeichnen wollen, ist zwar schnell und deshalb auch theilweise unleserlich geschrieben, scheint aber von keinem bloss mechanischen Abschreiber herzurühren. Leider ist sie öfters lückenhaft und auch nicht ganz bis zu Ende geführt; ausserdem nennt sie auch seltener die Verfasser der einzelnen Çloken. Die Handschrift No. 79 (*K*), welche zierlicher, aber dennoch nicht correcter ist, leistet Unendliches in der Auslassung einzelner Silben und Wörter, giebt jedoch in der Regel in den einzelnen Abschnitten eine grössere Zahl von Çloken und nennt meistens die Verfasser. Sie bricht aber schon vor der Hälfte ab, nämlich mit dem 76sten Abschnitt (*নীতিপ্রকরণ*), während das ganze Werk, nach

Angabe des Anukrama, Çl. 45 folg., in 163 Abschnitten (*प्रकरण, परिच्छेद*) 6200 Çloken umfasst. Es lässt sich leicht denken, dass in dieser Masse ein Schatz der schönsten Dichterstellen enthalten sein müsse. Dass vollständige und bessere Handschriften der Kritik manchen erheblichen Dienst leisten könnten, mag man aus dem nachstehenden Versuch abnehmen, welcher, so viel es bei der genannten Beschaffenheit unserer Handschriften thunlich ist, das für den jetzigen Text der Sentenzen Bhartrhari's Interessante aufführen soll. Dass mir hiebei des Griechen Demetrios Galanos Uebersetzung eine höchst willkommene Erscheinung war, wird sich im Verlauf der Abhandlung herausstellen.

Die geringste Ausbeute geben die Handschriften für das erste Hundert. I, 11 befindet sich ohne Variante *L. f.* 196 *b.* unter der Rubrik *तर्हणीपृथगव्यवर्णन*; der Verfasser wird nicht genannt.

I. 13. *L. f.* 220 *a.* unter der Rubrik *प्रियचारु*; der Verfasser nicht genannt. Der Vers hat folgende Gestalt:

मुधे धानुष्कता केयमपूर्वी तव राजते
यया विध्यसि चेतांसि°

So ist nicht allein das schon von Schütz richtig aufgefasste *विध्यसि* gesichert, sondern auch *Z. 1* die richtige

Lesart gefunden, die in den Handschriften *A. C.* in धा-
नुष्मता wiederzuerkennen ist.

I, 20. *L. f.* 200 *a.* unter der Rubrik समग्रस्त्रीस्वहृदय-
पानि, der Verf. nicht genannt. *Z. 2* findet sich पादाभ्यां
statt पाणिभ्यां; vergleiche I, 16. Ferner मधुमयीव statt
रत्नमयीव.

I, 59. *L. f.* 196 *b.* unter der I, 11 genannten Rubrik;
der Verf. nicht genannt. *Z. 1* findet sich हि statt des
auch von der Handschrift *A.* ausgelassenen च.

I, 64. *L. f.* 189 *a.* unter der Rubrik स्त्रीप्रशंसा. *Z. 1*
lautet:

स्त्रीमुद्रा कथकेतनस्य परमा सर्वार्थसंपत्कारी

I, 81. *L. f.* 105 *b.* *K. f.* 73 *a.* unter der Rubrik नीति-
प्रकरण *Çl.* 79; der Verf. nicht genannt. *Z. 1* stimmt *L.*
mit dem Bohlenschen Text, *K.* hat सविश्रमं; *Z. 2* liest *L.*

कृदन्तं चित्तपत्यन्यं न स्त्रीणामेकतो रतिः

K. dagegen कृदये चित्तपत्यन्यं स्त्रीणां गतिरनेकया

I, 97. *L. f.* 228 *a.* unter der Rubrik शास्त्रसन्निर्देश, in
der Abtheilung वैराग्य

किं कर्द्वं कर् कर्द्वयसि रे कोदाडटंकारितै

रे रे कोकिल कोमलं कलखं किं तं मुधा जल्पसि

So fällt *Z. 1* das von Bohlens hereingebrachte Umsum-
men der Bienen und *Z. 2* das gekünstelte Vltgse mit
dem dritten Casus. *Z. 4* lautet

चेतश्चिन्तितचन्द्रचूडचरणध्यानमृतं वर्तते

Durchaus reichlicher sind die beiden folgenden Hun-
derte bedacht. II, 3. *L. f.* 14 *a.* *K. f.* 10 *b.* unter der
Rubrik कुपण्डितनिन्दा *Çl.* 4; ohne Variante.

II, 4 und 5. *L. f.* 26 *b.* *K. f.* 18 *a.* unter der Rubrik
मूर्खनिन्दा *Çl.* 4 u. 3. *Z. 1* steht statt des künstlichen

दंष्ट्राङ्कुरात् in unseren Handschriften das einfache दंष्ट्रात-
रात्; *Z. 2* wird mit *K.* statt des schon von Stenzler
(Jahrb. f. w. Krit. 1835 No. 30) und Schütz getadelten
चपलद् das in *L.* durch einen Schreibfehler in प्रवलद्
veränderte प्रवलद् zu schreiben sein, welches freilich von
Galanos nicht ganz treu durch ἀπείραρος wiedergegeben
ist. II, 5 hat die Handschrift *L.* *Z. 4* मूर्खनिने.

II, 8. *L. f.* 233 *a.* unter der Rubrik शास्त्रसन्निर्देश Ab-
theilung विचार; der Verf. nicht genannt. Statt अग्निगतम्
findet sich *Z. 3* अवगतम्; *Z. 4* statt स्वर, das auch Ga-
lanos übersetzt, घन, welches ich aus metrischen Gründen
vorziehen möchte; vergleiche Böhrling Chrestomathie
p. 447.

II, 13. *L. f.* 14 *a.* *K. f.* 10 *b.* unter der Rubrik पाण्डि-
तप्रशंसा *Çl.* 7. *L.* hat *Z. 1* folg. die Variante सर्वदात्य-
र्थिन्यः; *Z. 4* aber

येषां चेतसि वर्तते सुनियतं कस्तैः सह स्पर्धते

II, 14 ebendaselbst *Çl.* 1; der Verfasser nicht genannt.
Z. 3 hat *L.* मदमिलितमलिंदश्यामगण्डस्थालानाम्, *K.* मद्-
मिलितमिदश्याम°, woraus ein Anderer vielleicht die rich-
tige Lesart herausfindet; das Ende स्थालानाम् stimmt zur
Bohlenschen Handschrift *B.* und zum Scholiasten.

II, 21. *L. f.* 12 *a.* *K. f.* 9 *a.* unter der Rubrik सामा-
न्यकविप्रशंसा *Çl.* 12. *Z. 1* hat *K.* जयन्तु; ferner *L.* रसविद्;,
das *K.* zu रसवद्; verunstaltet. *Z. 2* hat *L.* नास्ति येषां,
K. aber नास्ति तेषां.

II, 22. *L. f.* 63 *b.* *K. f.* 44 *a.* unter der Rubrik सिं-
हान्योक्तयः *Çl.* 8. *Z. 1* hat *K.* ज्ञान्वितो; mit dem Scho-
liasten und der Handschrift *A.* stimmt sie für die Lesart
शिक्षितप्रायो; st. नश्यत्स्वपि, wofür Benfey (Wiener Jahrb.
d. Litt. LXXII. p. 75) नश्यत्स्वपि setzte, giebt sie गच्छ-
त्स्वपि; *Z. 3* hat sie कुम्भपिशितप्रासैक°, während *L.* कुम्भ-
दलनय° bietet.

II, 25. *L. f.* 18 *a.* *K. f.* 12 *b.* unter der Rubrik मन-
स्विप्रशंसा *Çl.* 13. *Z. 1* stimmt *L.* mit der Serampurer
Ausgabe, *K.* mit dem Bohlenschen Text. *Z. 2* hat *L.*
विशीर्यति (sic); *K.* aber °लोकस्य शीर्यति च मनो ऽथवा,
was offenbar aus der Lesart der Handschrift *A.* corrup-
t ist, die wie auch die Uebersetzung des Galanos keine
Spur eines Potentialis enthält. Auf diese Sentenz folgen
beim Galanos drei andere, die man in dem jetzigen
Text vergebens sucht; hier hilft uns Çārn'gadhara aus.
L. f. 18 *b.* *K. f.* 12 *a.* befindet sich unter der Rubrik
दानप्रशंसा *Çl.* 12 ohne Namen des Verfassers der 34ste
Vers des Galanos

कर्णस्त्वचं शिर्वीर्यसं ज्ञीवं ज्ञीमूतवाहनः ।

ददौ दधीचिरस्थीनि नास्त्यदेयं महात्मनाम् ॥

Der hier genannte Çivi, mit dem Çākjamuni seine
Person in einem früheren Dasein identificirt, ist im *Usang-
lun* p. 13 zu मैत्रे verunstaltet und muss durch die Aus-
sprache Schidschi nur noch unkenntlicher werden. —
Unter derselben Rubrik befindet sich *Çl.* 6 der 35ste
Spruch der Uebersetzung, welcher freilich schon *Hito-
padeça* I, 64 vorkommt:

अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम् ।

उदाहरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ॥

Der dritte Spruch endlich (Vers 36) steht *L. f. 25 a. K. f. 17 a.* unter der Rubrik याचकनिन्दा Çl. 7

साधुरेवार्थिभिर्याच्यः क्षीणवित्तो ऽपि सर्वदा ।

शुष्को ऽपि हि नदीमार्गः खन्यते सलिलार्थिभिः ॥

Ich kann bei dieser Gelegenheit nicht umhin, einen ganz ähnlichen Spruch mitzutheilen, der sich *L. f. 19 a. K. f.*

13 a. unter der Rubrik उदारप्रशंसा Çl. 13 befindet:

दाता नीचोपसेव्यः स्यादफलो न मन्वानपि ।

त्रलार्थो वारिधिं सतः पश्य कूपं निषेवते ॥

II, 31. *L. f. 19 a. K. f. 13 a.* unter der Rubrik तैत्स्विप्रशंसा Çl. 2; der Verfasser nicht genannt; stimmt mit unserem Text.

II, 32 und 33. *L. f. 21 b. K. f. 15 a.* unter der Rubrik धनप्रशंसा Çl. 1 u. 2. Çl. 32 hat *L. Z. 1* statt तस्याय ° तत्राय °, Çl. 33. *Z. 2* श्रुतिमान्.

II, 35. *L. f. 24 b. K. f. 17 a.* unter der Rubrik कृपणनिन्दा Çl. 14; der Verfasser nicht genannt. Schreibfehler, keine Varianten.

II, 36. *L. f. 107 a.* unter der Rubrik मिश्रकनीति Çl. 1, worauf II, 46 ohne Varianten folgt. *Z. 1* hat auch *L.* das von Böhlen verworfene निक्षुतो statt दक्षितो; *Z. 2* ist die Lesart शतशलिलः wohl aus श्यामसलिलाः entstanden. *Z. 3* folg. giebt die Handschrift बाललनानाक्षिता शोभते, woraus sich für *Z. 3* der Schluss बालललनानाः zu ergeben scheint, für *Z. 4* aber möchte ich क्षितिन्यः शोभते vermuthen, das Galanos wohl treu genug durch ἀγλαῖονται ἐκ τῆς μετ-ώσεως wiedergiebt; auf jeden Fall ist es einfacher als Benfey's Conjectur in den G. G. A. 1836 p. 1100.

II, 43. *L. f. 22 b. K. f. 16 a.* unter der Rubrik दुर्जननिन्दा Çl. 9 (*K. Çl. 10*) ohne Varianten. *K.* schreibt diesen Spruch dem Kānakja zu, während *L.* keinen Verfasser nennt; Galanos jedoch führt ihn nicht unter den Sprüchen des Kānakja, sondern des Bhartṛhari auf.

II, 53. *L. f. 14 b. K. f. 10 b.* unter der Rubrik मक्तो प्रशंसा Çl. 1 ohne Varianten.

II, 57. *L. f. 21 b. K. f. 15 a.* unter der Rubrik संसर्गप्रशंसा Çl. 10 (*K. Çl. 12*); der Verf. nicht genannt *Z. 3* hat *L.* श्रुतिगर्भपतितं; dann neben einander मुक्तफलं तज्जायते und भौक्तिकं त्रायते; die Handschrift *K.* aber mit *B.* पतितं तज्जायते भौक्तिकम्; *Z. 4* haben beide Handschriften das von Böhlingk (Chrestom. p. 343) geforderte अथममथमेतन्मृणाः.

II, 66. *L. f. 29 b. K. f. 20 a.* प्रकीर्णाख्यान Çl. 3, ohne Varianten

II, 68. *L. f. 79 b. K. f. 55 a.* unter der Rubrik समुद्रान्योक्तयः Çl. 17. *Z. 1* das schon von Schütz gesetzte स्वपिति; *Z. 2* hat *L.* शिखरिपत्तिषाः; und *Z. 4* statt वित-तम्, welches in dem μεταμένων des Galanos leicht zu erkennen ist, विविधम्, welches wohl zu berücksichtigen ist, da an dieser Stelle weit eher von Mannigfaltigkeit, als von Ausdehnung die Rede sein möchte.

II, 75. *L. f. 15 b. K. f. 11 a.* unter der Rubrik धीरप्रशंसा Çl. 3 (*K. Çl. 4*); der Verfasser nicht genannt. *K.* stimmt mit dem Bohlenschen Text; aus *L.* ergibt sich für *Z. 3* die Lesart der Serampurer Ausgabe अयः कृत-स्यापि तनूनपातो.

L. f. 17 b. K. f. 12 a. unter der Rubrik मनस्विप्रशंसा Çl. 4 befindet sich folgender, dem Bhartṛhari zugeschriebener Spruch, den ich wegen der Aehnlichkeit mit II, 77 hier folgen lasse:

वर्महिमुखे क्रोधाध्माते करो विनिवेशितो

विषमपि वरं पीत्वा सुतः कृतान्तनिवेशने ।

गिरिवरतटान्मुक्तश्चात्मा वरं शतधाकृतो

न तु खल्लनानावातैरर्थैः कृतं क्षितमात्मनः ॥

Die Handschrift *L.* hat *Z. 3* तटो und चात्मानं वरं शत-धाकृतम्.

II, 79. *L. f. 228 a.* unter der I, 97 genannten Rubrik, in folgender Gestalt:

क्वचित्कान्याधारी क्वचिदपि च दिव्याम्बरयः

क्वचिद्रूपै शय्या क्वचिदपि च पर्यङ्कशयनः ।

क्वचिद्विज्ञावृत्तिः क्वचिदपि च मिष्टाशनरुचि

महात्मा योगज्ञो न गणयति दुष्खं न च सुखम् ॥

Z. 3 ist freilich मिष्टाशन aus der Handschrift *B.* aufgenommen, da *L.* das aus diesem corruptirte मिष्टात्र hat. *Z. 4* glaube ich so lesen zu müssen nach dem von der Handschrift gegebenen महात्मार्योगज्ञो, wozu mich auch die Variante des unter dieser Rubrik vorangehenden Çloka III, 93 *Z. 2* योगप्रमोदः bestimmt.

II, 81. *L. f. 15 b. K. f. 11 a.* unter der Rubrik धीरप्रशंसा Çl. 2; keine Varianten.

II, 83. *L. f. 30 b. K. f. 20 b.* unter der Rubrik प्रकीर्णाख्यान Çl. 25; der Verfasser nicht genannt; beide Handschriften haben mit der Bohlenschen *B. Z. 2* हि सुवृत्तानाम्.

II, 86. *L. f. 27 b. K. f. 18 b.* unter der Rubrik **दैवा-
ख्यान** Çl. 4; ohne Varianten.

II, 88. *L. f. 222 b.* unter der Rubrik **कृष्णार्सनिर्देश**,
der Verfasser nicht genannt. *Z. 3* wird gelesen

तदपि तत्तत्तपि भङ्गि करोति चेद्

II, 91. *L. f. 28 a. K. f. 19 a.*, neben II, 86. Die Hand-
schrift *K.* hat die Variante **शत्रून्**, die Galanos bestätigt
νικησάτω τοὺς ἐχθρούς.

II, 92. *L. f. 27 b. K. f. 18 b.*, vor II, 86. *Z. 1* hat *L.*
das von Bohlen verworfene **कृतविधेस्ते**, während *K.* **वत°**
hat. *Z. 3* hat *L.* die Lesart der Handschrift *A*; *Z. 4.*
hat *K.* **नमः सत्कर्म°.**

II, 93. *L. f. 27 b. K. f. 18 b.* unter der Rubrik **दैवा-
ख्यान** Çl. 1; der Verfasser nicht genannt. Beide Hand-
schriften haben *Z. 2* die Lesart von *B.* **क्षितः सदा संकटे.**

III, 4 hat folgende Gestalt *L. f. 26 b. K. f. 18 a.* unter
der Rubrik **तृक्षानिन्दा** Çl. 3; der Verfasser nicht genannt.

**भ्रातं याचनतत्परेण मनसा देहीति वाक्प्रेरिता
भुक्तं मानविवर्तितं परगृहे निःशङ्कया काकवत् ।**

सालेपं भ्रुकुटीकटाक्षकुटिलं दष्टं खलानां मुखं

तृक्षे देवि यदन्धमिच्छसि पुनस्तत्रापि सज्जा वयम् ॥

Z. 2 hat *K.* **साशङ्कया.**

III, 8. *L. f. 231 a.* unter der Rubrik **पञ्चात्ताप**; die 4te
Zeile steht vor der dritten; der Verfasser nicht genannt.

III, 9. *L. f. 26 b.* unter der Rubrik **तृक्षानिन्दा** Çl. 1;
der Verfasser nicht genannt. *Z. 1.* **मुखमापन्नं.**

III, 11. *L. f. 228 b.* unter der Rubrik **ज्ञातरस** Abtheil.
वैराग्य; keine Varianten.

III, 12. *L. f. 77 a. K. f. 53 b.* unter der Rubrik **पर्व-
तान्योक्तयः** Çl. 2. Von *L.* wird Bhartṛhari als Verfasser
genannt, von *K.* Vidjapati; Galanos hat diesen Spruch
nicht. *Z. 1* in beiden Handschriften

ये संतोषसुखप्रबुद्धमनस्तेषामभिन्ना मुदो

welches Ende mit der Handschrift *B.* stimmt, *Z. 2.*

ये ऽप्यन्धे धनलोभसंकुलधिपस्तेषां

der Schluss der Zeile ist aber verschieden; während *L.*
तु हरे नृणाम् liest, hat *K.* **न तृक्ष्णा गता**; *Z. 3* haben beide
das durch Bohlen's **पतिः** verdrängte **पदं**; vergleiche *Hi-
topadeśa* IV, 97 **परमापदा पदं**; *Z. 4* endlich statt des un-
verständlichen **मेहर्न** das durch Çarn'gadharma's Rubrik
gesicherte **मेहर्न.**

III, 15. *L. f. 231 b.* unter der Rubrik **पञ्चात्ताप**; der
Verfasser nicht genannt. *Z. 1* **गिरिकन्द्रे निवसतां**; *Z. 2*
तल्लं statt **कणान्**; ferner **निःशङ्कमेवास्थिता**, welche Lesart
auch Galanos ausdrückt *πλησίον ἀφόβως ἰστάμενοι*; *Z. 3*
findet sich **प्राचोन°** statt **प्रासाद्°.**

III, 17. *L. f. 231 a.* unter der Rubrik **विषयोपकृतस**;
der Verfasser nicht genannt. Die Handschriften *L.* und *B.*
haben *Z. 4* **मुङ्गनिन्चे ह्यं कावितनविशेषैरुक्तम्.**

III, 19. *L. f. 231 b.* unter der Rubrik **पञ्चात्ताप**; der
Verfasser nicht genannt. Der Spruch hat folgende Gestalt:

अज्ञानन्दाहर्तिं पतति शलभस्तत्र दह्ने

न मीनो ऽपि ज्ञात्वा वृत्तवलिशमश्नाति पिशितम् ।

विज्ञानतो ऽप्येवं वयमिह विपञ्जालत्रटिलान्

Z. 4 weicht nicht ab. Die Uebersetzung des Galanos
steht *Z. 1* unserer Lesart näher *ἢ μὲν πυρᾶλλι. ἀγροῦσα
τὸ ἐκ τοῦ καύματος ἄλγος, πίπτει εἰς τὴν φλόγα τοῦ καί-
οντος λύχνου.*

III, 24. *L. f. 17 b. K. f. 12 b.* unter der Rubrik **मन-
स्विप्रशंसा** Çl. 3. *Z. 1* **पुण्ये ग्रामे**, *Z. 2* **प्रवृत्तो** statt **प्रविष्टो**,
Z. 4 statt **स नाथो** das durch Galanos *εἰς τὴν οἰκίαν
πατρίδα* übersetzte **स्वदेशे**; *Z. 3* hat *K.* **पूजनाय** statt **पू-
पाय.**

III, 42. *L. f. 232 a.* unter der Rubrik **कालचरितम्**. *Z. 1*
fängt also an: **भ्रातः कष्टमन्त्रो मन्त्रान्**; *Z. 3* **उद्धतः** statt
उन्मत्तः, *Z. 4* **वशाङ्गत** (lies **वशादतं**) **स्मृतिपदं.**

III, 46. *L. f. 231 a.* unter der Rubrik **पञ्चात्ताप**; ohne
Namen des Verfassers und ohne Varianten. Ebendasselbst,
nur früher

III, 47. *Z. 2* findet sich die Lesart der Handschrift *B.*
दलनैरु statt **दमनैरु.**

III, 49. *L. f. 229 a.* unter der Rubrik **अनित्यतानिह्यपा.**
Z. 1 **ज्ञाताश्चिरतरगता** statt **ज्ञाताश्चिरपरगता**. *Z. 2* mit der
Handschrift *B.* **समं यैः संवृद्धाः**, was schon Höfer (Jahrb.
f. w. Krit. 1846 No. 51) in Galanos Worten wieder-
erkannt hat, und ebenfalls mit *B.* **स्मरणपद्वी**. *Z. 3* **आ-
सन्नपतना** statt **आपन्न°**. *Z. 4* steht das von Bohlen nach
der Handschrift *B.* verlangte **सिकतिल°.**

III, 51. *L. f. 228 a.* vor III, 11. *Z. 1* **मशीमण्डित°** und
Z. 2 **संसारङ्गे**, endlich **यमनिकाम्.**

III, 52. *L. f. 14 a. K. f. 10 b.* unter der Rubrik **पण्डि-
तप्रशंसा** Çl. 8. *Z. 3* lesen beide Handschriften **मानद् ना-
तिहर्म्**. *Z. 4* ist wohl mit *L.* **निःस्पृहाः** zu lesen.

III, 54. *L. f. 20 a. K. f. 14 a.* unter der Rubrik संतो-
षप्रशंसा Çl. 2 *L.* hat zu Anfang वयमपि. Mit *B.* haben
beide Handschriften statt डुकूलैः die auch durch Daça-
rûpaka bestätigte Lesart च लक्ष्म्या. *Z. 3* lesen beide स
हि भवति.

III, 56. *L. f. 228 b.* unter der III, 11 genannten Ru-
brik, ohne Varianten.

III, 67. *L. f. 223 a.* unter der Rubrik शान्तरस Abtheil.
विचारं *Z. 1.* Die Lesart पार्थिता दाक्षि° *Z. 2* bietet zu An-
fang एष्टे, worin leicht पृष्टे wiederzuerkennen ist; *Z. 3*
लम्पटवे.

III, 68. *L. f. 229 a.* vor III, 49. Es finden sich die
Lesarten der Handschrift *B.* *Z. 2* दत्तं statt न्यस्तं; *Z. 3*
संमानिताः... विभवैस्ततः, *Z. 4* aber wie in *Kāvjaparakāca*
कल्पस्थितं तनुभूता तनुभिस्त°. was auch dem Galanos
vor Augen gewesen zu sein scheint.

III, 73. *L. f. 47 a. K. f. 32 b.* unter der Rubrik धर्म-
विवृतिः Çl. 17 ohne bestimmten Verfasser; fehlt auch bei
Galanos. *Z. 2* haben beide Handschriften हेमविभूषिताश्च
statt वल्गन्ति findet sich in *L.* हेमन्ति (sic), in *K.* हृषन्ति;
Z. 3 haben beide पणवैः statt पटनैः; *K.* hat ausserdem
noch सुनश्च und *Z. 4* सुस्तोकराज्य°. Der von Roger an
dieser Stelle übersetzte Spruch befindet sich beim Ga-
lanos als Vers 75.

III, 74. *L. f. 232 a.* unter der Rubrik पञ्चात्ताप; der
Verfasser nicht genannt. Es finden sich die Lesarten von
B. *Z. 1* दत्ताश्च नाशं गता, *Z. 2* दृष्टिर्भ्राम्यति रूपमेव ह्रसते,
Z. 3 वाक्यं नैव करोति und *Z. 4* hat sie

ह्य कष्टं त्रयाभिभूतपुरुषः पुत्रैर्वज्रायते

III, 75. *L. f. 230 b.* unter der Rubrik विषयोपज्ञास;
der Verfasser nicht genannt. *Z. 1* lautet धेतं पदं समभि-
वीक्ष्य शिरोहृत्नानाम्, *Z. 2* स्थानं पदं परिभवस्य°, wo das
पदं wohl als Glosse das त्रया verdrängt hat; vergleiche
Hitopadeça I, 167 Z. 2 परिभवपदं. *Z. 3* findet sich statt
कलशं, wovon beim Galanos keine Spur ist, शकलं.
Freilich stimmt das nicht zu den Knochenhaufen, von
denen das Citat bei Schütz spricht, wohl aber zu der
von Galanos gegebenen Anmerkung, dass man einen
Esel- oder Pferdeknochen bei solchen Brunnen anbringe.

III, 76. *L. f. 47 a. K. 32 a.* unter der Rubrik धर्मवि-
वृति Çl. 15; keine Varianten.

III, 79. *L. f. 233 a.* unter der Rubrik विचार, nach II, 8.
Z. 1 hat die Handschrift माने ज्ञायिनि; mit *B.* व्यर्थ; *Z. 2*
statt नष्टे भ्रष्टे; *Z. 3* विदुषा statt सुधियां und °पये statt °पयः.

III, 81. *L. f. 229. b.* nach III, 49. *Z. 4* statt सततं mit
der Handschrift *B.* सकलं, was auch Galanos hat ταῦτα
πάντα.

III, 82. *L. f. 228 b.* nach III, 56. *Z. 1.* Aus der Va-
riante आसंसारत्रिभुवनम् schliesse ich, dass zu lesen sei
आ संसारत्रिभु°, wozu denn des Galanos Uebersetzung
trefflich stimmt ἡμεῖς, οἱ θεωροῦμεν τοῦτο πᾶν ἐκ γε-
νέσεως; aus चिन्वतां ततावनेवा°, das die Handschrift bie-
tet, könnte man auf eine Lesart तात तावनेवा° schliessen.
Z. 2 hat die Handschrift श्रोत्रवर्त्मगतो; *Z. 3* विषयकरि-
णां, ferner °मान ohne Visarga, wie schon Schütz wollte.

III, 93. *L. f. 228 a.* vor II, 79. *Z. 2* योगप्रमोदः, *Z. 3*
aber lautet दिक्कन्यानां व्यजनपवनैर्वीज्यमानो ऽनुकूलैर्. *Z. 4*
statt भवि° — सदा वीतरगो त्रितात्मा.

III, 94. *L. f. 18 a. K. f. 12 b.* unter der Rubrik मन-
स्विप्रशंसा Çl. 12. *Z. 1* fehlt in *L.* *K.* liest ब्रह्माण्डं माण्ड-
लीमात्रं किं तोभाय मनस्विनः, *Z. 2* hat dieselbe Hand-
schrift ज्ञता ज्ञातु न ज्ञायते.

III, 96. *L. f. 228 a.* vor II, 79; der Verfasser nicht
genannt. *Z. 2* findet sich statt अग्रे अत्यः, wie auch Ga-
lanos liest διδωμι ὑμῖν τὴν τελευταίαν πρόεξοσιν. *Z. 3*
°सङ्गरोपायतात°, *Z. 4* mit der Handschrift *B.* und Gala-
nos ज्ञानाय° statt ज्वालाय°.

Suppl. 6. *L. f. 53 b. K. f. 36 b.* unter der Rubrik
मेवान्योक्ति Çl. 18. Der Verfasser nicht genannt.

Z. 1 तमेव चातकाधार इति केषां न गोचरः in beiden Hand-
schriften; *Z. 2* lautet in *L.*

धिगम्भोधिं यदस्यापि कार्पण्योक्तिः प्रतीक्ष्यते,
in *K.* धिगम्भोधर् तस्यापि कार्पण्योक्तिः प्रतीक्षते

Z. 1 möchte wohl die Emendation Benfey's (G. G. A.
1846 p. 1101) तमेव चातकाधारो ऽसीति केषां न गोचरः un-
serer Lesart nachstehen. *Z. 2* hat die Lesart der Hand-
schrift *A.* und die nach ihr gemachte Emendation von
Benfey auch an der Uebersetzung des Galanos eine
Stütze.

Suppl. 8. *L. f. 77 b. K. f. 53 b.* unter der Rubrik पर्व-
ताप्योक्तयः Çl. 4. Der Verfasser nicht genannt. *Z. 2* hat
L. यास्याश्रिता°, *K.* aber यस्य श्रयेणा तत्त्वस्तत्त्वैव. *Z. 3,*
welche in *L.* die erste Stelle einnimmt, hat *K.* यदाश्रिता-

